

25^e zondag door het jaar C, 18 september 2016

Broeders en zusters, wij zijn gewend dat het in de kerk, en zeker in een kloosterkerk, om geestelijke zaken gaat. Maar vandaag is het onderwerp van het evangelie heel materieel. Het gaat over omgaan met geld. Met geld kun je mooie dingen doen. Maar geld kan ook het slechtste in mensen boven brengen. Op deze zondag voor Prinsjesdag bidden we voor onze samenleving, om rechtvaardigheid en eerlijkheid. Laten we ons hart openen voor wat de Heer ons vandaag wil zeggen.

Komende dinsdag is het weer de derde dinsdag in september, Prinsjesdag. De begroting van de regering is, zoals gebruikelijk, alweer gedeeltelijk bekend geworden. De berichten over onze nationale huishouding zijn gunstig. De economie trekt weer wat aan en sommige groepen gaan er wat op vooruit in hun portemonnee. Het geld speelt een grote rol in ons leven. Vooral degenen die krap zitten, ervaren het als een last, iets om je steeds zorgen over te maken. En als je in een wereld leeft waarin de inkomensverschillen groot zijn, waarin er een grote kloof bestaat tussen wat kinderen van rijke en kinderen van arme ouders aan voedsel en kleding krijgen, dan besef je ook hoe belangrijk dit onderwerp is. Ook Sint Benedictus besteedt er in zijn regel aandacht aan. Voor hem is het belangrijk dat het klooster goede inkomsten heeft zodat de communiteit in vrede kan leven. Maar hij wil niet veel winst maken, zich niet verrijken door de verkoop van artikelen. Hij wil dat de monniken eenvoudig en sober leven en zich verzetten tegen de verleiding van luxe en overdaad. Ook dat is niet gemakkelijk als je ziet hoe veel nieuwe zaken er op de markt komen en hoe aantrekkelijk het is de nieuwste spullen aan te schaffen.

Het is heel menselijk om met de welvaart mee te doen. Je wilt niet onderdoen voor je buurman als het gaat om de grootte van je auto of de bestemming van je vakantie. In onze rijke samenleving lijkt het steeds moeilijker om tevreden te zijn met wat je hebt en daarvan ook te delen met anderen. Integendeel, we horen hoe langer hoe vaker dat mensen zelfs bedrog plegen om iets meer geld over te houden: verzekeringsmaatschappijen, uitkeringsinstanties en winkeliers hebben regelmatig met fraude en diefstal te maken. Zo wordt het materiële in ons leven te belangrijk, ten koste van goede verhoudingen, ten koste van de onderlinge vrede.

Ook de profeet Amos, in de eerste lezing, waarschuwt voor bedrog. In zijn tijd waren er veel zakenlui die aan arme mensen een kilo graan verkochten, maar de weegschaal vervalsten, zodat die mensen maar 8 ons kregen. Of ze deden kaf en stof door het koren heen zodat ze er te veel geld voor konden vragen. Amos wint er geen doekjes om en klaagt deze bedriegers openlijk aan, vooral omdat de armen er steeds weer het slachtoffer van worden. Bedrog en fraude zijn van alle tijden. In veel landen zie je dat regeringen wanhopige pogingen doen om omkoperij en steekpenningen tegen te gaan, maar het is een taai gevecht. We mogen dankbaar

zijn als een land een politie- en justitieapparaat heeft dat eerlijk werkt en mensen controleert en dat fraudeurs voor de rechter brengt.

In het evangelie vertelt Jezus vandaag ook over een rentmeester die het bezit van een rijk man beheerde en blijkbaar daarin de vrije hand gekregen had. Hij had een hoop geld verduisterd en voor zichzelf gebruikt. Toen de eigenaar dat ontdekte liet hij hem bij zich komen om rekenschap te vragen en kondigde hij zijn ontslag aan. De rentmeester dacht even na en sprak de onsterfelijke woorden: spitten kan ik niet en bedelen, daarvoor schaam ik mij. Hij bedacht iets slims. Hij nodigde de debiteuren van zijn baas uit, allen die zijn baas nog iets schuldig waren en hij maakte voor hen allen een vervalste schuldbekentenis: ze kregen een forse vermindering van hun schuld. Zelfs vlak voor zijn ontslag pleegde hij zo nog eens flink bedrog ten nadele van zijn baas. Waarom deed hij dat? Hij keek vooruit en bedacht dat als hij straks zonder inkomsten op straat stond, hij bij deze maatjes terecht zou kunnen: ik heb jullie geholpen, help jullie nu mij nu maar. Jezus prijst deze rentmeester, niet omdat hij een fraudeur en een dief is, maar omdat hij slim is, omdat hij vooruitziet en met overleg handelt. Niet het bedrog is prijzenswaardig, maar wel het doordacht handelen.

Geld brengt het slechtste in mensen boven. In Amsterdam hebben we dat jarenlang gezien: criminelen die elkaar vermoorden om grote sommen geld dat met drugshandelverdiend is. De evangelist Lucas benadrukt vaak dat aspect van Jezus' boodschap: geld brengt het slechtste in mensen boven. In het evangelie wordt voor geld het woordje 'mammon' gebruikt, de geldgod. Je kunt niet twee heren dienen, zegt Jezus. Als je God wilt dienen en zijn zoon Jezus, kun je niet de geldgod dienen. Als je voortdurend bezig bent met vergroting van je bezit en alles doet om geld te verdienen, dan sta je op gespannen voet met het evangelie.

Toch zullen we allemaal met geld om moeten gaan. We hebben onze salarissen, onze uitkeringen en pensioenen, we verdienen geld met onze banen en geven geld uit aan huur en eten en kleding en vakanties. Zonder geld gaat het niet. Ook een klooster heeft geld nodig, om het gebouw en de gemeenschap in stand te houden en de dagelijkse liturgie te kunnen vieren. Zonder geld gaat het niet. Maar hoe ga je ermee om? Maak jij er gebruik van of gebruikt het jou? Is het een middel of een doel? Gebruik die onrechtvaardige mammon maar om er goede dingen mee te doen, zegt Jezus. Zorg maar dat je betrouwbaar en rechtvaardig omgaat met dat geld en zo ook via het geld jezelf en anderen dichter bij Gods koninkrijk brengt. Deel met wie in nood zijn en maak je niet teveel zorgen om vergroting van je inkomsten. Vertrouw op Gods voorzienigheid die zijn kinderen niet vergeet en hun geeft wat ze nodig hebben. We krijgen de beschikking over geld en bezittingen, niet als doel, maar als middel, om daarmee goed te doen en naar Jezus' bedoeling bij te dragen aan een meer rechtvaardige wereld. Amen.